

VELIKE TAJNE MALIH KUHARA - 7 RECEPTA ZA SVAKI DAN

RAFAEL PEJČINOVIĆ, Ministarstvo socijalne politike i mladih

Danas u našoj ponudi

- Aperativ s nogu na brzaka (brzotest)
- Dva jaja Internetu snagu daju
- Pileći mozak s krive strane tanjura
- Bakalar na bijelo i na crno
- Zubatac u alu foliji
- Veliki T-bone steak na malom tanjuru
- Šećerni oblaci

 MINISTARSTVO SOCIJALNE POLITIKE I MLADIH

BAŠKA VODA, 11.-13.05.2016

APERATIV S NOGU NA BRZAKA (BRZOTEST)

 MINISTARSTVO SOCIJALNE POLITIKE I MLADIH

BAŠKA VODA, 11.-13.05.2016

Sporo, sporo, sporo

Vrlo često slušamo od vas:

- Slanje podataka prema Ministarstvu jako je sporo
- Prebacili smo naše baze podataka u Azure ali rad s aplikacijama i dalje je spor
- Brzina rada Interneta je OK jer se Indeks, Jutarnji i Večernji brzo otvaraju
- Dajte, poduzmite već jednom nešto da se riješi ovaj problem

 MINISTARSTVO SOCIJALNE POLITIKE I MLADIH

BAŠKA VODA, 11.-13.05.2016

U čemu je problem

Razloga za sporost može biti više:

- Stara računala
- Na računalu instalirano i otvoreno istovremeno mnogo aplikacija koje pristupaju Internetu i troše resurse računala
- Istovremeno mnogo zaposlenika radi na mreži
- Problemi s mrežnom opremom
- Aplikaciju na kojoj radite koristi u istom trenutku mnogo korisnika

 MINISTARSTVO SOCIJALNE POLITIKE I MLADIH

BAŠKA VODA, 11.-13.05.2016

Brzina protoka podataka

Često se zaboravlja „sitnica“ – ugovorena brzina prijenosa podataka:

- Download – brzina kojom se sadržaji s Interneta donose u vašu ustanovu
- Upload – brzina kojom podaci s vašeg računala odlaze na Internet
- Brzina protoka podataka može se testirati nekim od standardnih testova popularno zvanih „speedtest“

 MINISTARSTVO SOCIJALNE POLITIKE I MLADIH

BAŠKA VODA, 11.-13.05.2016

SpeedTest (BrzoTest)

- Postoji više takvih testova kojima se može pristupiti preko Interneta (upišite u pretraživač: **speed test**)
- Za službeni prigovor HAKOM-u potrebno je koristiti HAKOM-ov test
- Uglavnom, svi ti testovi daju približno iste rezultate
- Za relevantne usporedbe koristi se brzina „žičnog“ pristupa Interneta
- Demonstrirat ćemo rad Ookla Speed Testa, jednog od najpopularnijih

Ookla SpeedTest

- Ookla SpeedTest poziva se preko poveznice www.Speedtest.net

Što s rezultatima

- Usporedite dobivene brzine s podacima iz ugovora s teleoperaterom (pružateljem Internet usluge)
- Ako je razlika na vašu štetu – tražite pojašnjenje i žurno dovođenja stanja „u red“
- Obratite pažnju: minimalna brzina uploada treba biti 2 Mbits
- Ugovorom je predviđena manja brzina – tražite povećanje
- Manja brzina znači da se vaši podaci sporo prenose prema Ministarstvu, odnosno Azureu

DVA JAJA INTERNETU SNAGU DAJU

Dosadno, opasno i ide na živce

Pokušavate čitati sadržaje na Internetu a kad tamo:

- Reklame iskaču sa svih strana, prelaze preko teksta, ometaju čitanje, stalno se nešto učitava što vas ne zanima
- Sporo se učitava ono što vam treba
- Zvukovi koje ispuštaju neželjeni sadržaji „živciraju“ vas
- Stalno nam prigovaraju da otvaramo sumnjive stranice s kojih pokupimo viruse – kako da znam koje su to stranice, nitko se ne reklamira s:

„Mi ubacujemo viruse u vaše računalo!“

Ne brinite - ima lijeka za to

Jedno od rješenja je nadograditi Internet preglednik (ovo se odnosi na Chrome i FireFox)

- **AdBlock Plus** je dodatak protiv dosadnih reklama
- **WOT** (Web Of Trust) je dodatak koji prije nego što otvori web stranicu koju ste pozvali provjeri „na kakvom je glasu“
- Ako se radi o potencijalno opasnim stranicama obavijestit će vas o tome i pitati želite li nastaviti ili se želite vratiti na prethodnu stranicu
- Za instalaciju ne trebaju administratorske ovlasti

Prvo jaje (AdBlock Plus)

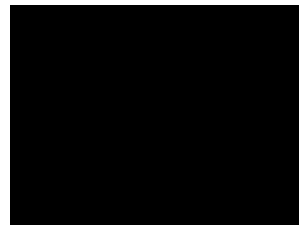
- Odabrati Postavke (Chrome) – Proširenja – Nabavi više proširenja

MINISTARSTVO SOCIJALNE POLITIKE I MLADIH

BAŠKA VODA, 11.-13.05.2016

Kako radi AdBlock Plus

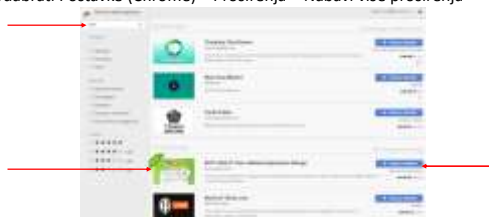

MINISTARSTVO SOCIJALNE POLITIKE I MLADIH

BAŠKA VODA, 11.-13.05.2016

Drugo jaje (WOT)

- Odabrati Postavke (Chrome) – Proširenja – Nabavi više proširenja

MINISTARSTVO SOCIJALNE POLITIKE I MLADIH

BAŠKA VODA, 11.-13.05.2016

Drugo jaje (WOT)

- Ocjenjivanje pouzdanosti stranica

MINISTARSTVO SOCIJALNE POLITIKE I MLADIH

BAŠKA VODA, 11.-13.05.2016

Drugo jaje (WOT)

- Samo radi vas „šarao sam” sinoć malo po Internetu

MINISTARSTVO SOCIJALNE POLITIKE I MLADIH

BAŠKA VODA, 11.-13.05.2016

Drugo jaje (WOT)

- Vaša posljednja prilika da se izvučete s nesigurne stranica...

MINISTARSTVO SOCIJALNE POLITIKE I MLADIH

BAŠKA VODA, 11.-13.05.2016

PILEĆI MOZAK S KRIVE STRANE TANJURA

MINISTARSTVO SOCIJALNE POLITIKE I MLADIH

BAŠKA VODA, 11.-13.05.2016

„Ušao a ni osjetili nismo“

Je li vam ikada virus napravio štetu na računalu? Bez obzira je li ili još nije, važno je znati neke važne i istinite činjenice

- Virus niti na jedno računalo nije došao „po Duhu Svetom“
- Ulaz mu je omogućio netko tko je radio s računalom
- Najčešće kao posljedica: teške bapske znatiželje, naivnosti mlade francuske sobarice, ljudske pohlepe ili zlobe, brzopletosti, nemara ili nepažnje
- Autori virusa to znaju bolje od vas i zato to obilno koriste

MINISTARSTVO SOCIJALNE POLITIKE I MLADIH

BAŠKA VODA, 11.-13.05.2016

Radite s novcima a sumnjičavi niste ?

Ovakve situacije morale bi pobuditi sumnju kod vas:

- Pošiljatelj koristi očita lažna ili slučajno generirana imena koja nisu uobičajena za naše podneblje (npr. John Doe, Natie Dickinson, Hwon Lee...)
- Pošiljatelj nema nikakav razlog za kontakt s vama. Pitajte se „ima li ta osoba opravdani razlog i potrebu kontaktirati me?“ (npr: porezna uprava šalje važne informacije radniku u skladištu, belgijska lutrija javlja mailom mogući dobitak)
- Banke neće nikada tražiti osobne podatke mailom, već isključivo fizičkim kontaktom ili samo iznimno telefonski

MINISTARSTVO SOCIJALNE POLITIKE I MLADIH

BAŠKA VODA, 11.-13.05.2016

Radite s novcima a sumnjičavi niste ?

- Tekst u mailu je pun gramatičkih pogrešaka, krivih padeža, lica i besmislenih riječi, što je produkt strojnog prijevoda (npr. Google Translator)
- Pošiljatelj nagovra da kliknete na link u mailu. Link je na prvi pogled OK, ali najčešće u pozadini vodi na sasvim drugu lokaciju gdje preuzima virus ili preusmjerava korisnika na stranicu za krađu informacija koja je slična originalnoj stranici
- Pošiljatelj u prilogu stavlja dokumente zapakirane u .zip ili .rar arhive navodeći korisnika da ih čim žurnije otvori

MINISTARSTVO SOCIJALNE POLITIKE I MLADIH

BAŠKA VODA, 11.-13.05.2016

NEKOLIKO STVARNIH PRIMJERA

Analize slučajeva

MINISTARSTVO SOCIJALNE POLITIKE I MLADIH

BAŠKA VODA, 11.-13.05.2016

Primjer prvi

Već iz prvog pogleda očito je da je riječ o zaraženom mailu poslanog s lažne adrese. Pošiljatelj koristi slučajno generirano ime, tekst u mailu sadrži gramatičke pogreške, priložena je sumnjiva datoteka, Internet provider prepoznao je mail kao spam te ga adekvatno označio u nazivu.

MINISTARSTVO SOCIJALNE POLITIKE I MLADIH

BAŠKA VODA, 11.-13.05.2016

Primjer drugi

Promjenom prikaza datoteka u detalju vidimo i dugački naziv koji također ima svrhu zavarati korisnika da je riječ o PDF dokumentu, ali ako nam je uključena opcija prikaza ekstenzija svih datoteka, vidimo da je riječ o .EXE datoteci koja je, zapravo, zamaskirani virus.

MINISTARSTVO SOCIJALNE POLITIKE I MLADIH

BAŠKA VODA, 11.-13.05.2016

Primjer treći

Mail bez sadržaja, priložena datoteka u kojoj se spominje moje ime i prezime... očekuje se da znatiželja prevlada i da se otvori priložena datoteka... i da se zanemari malo čudan naziv pošiljalatelja... barem u ovom podneblju

MINISTARSTVO SOCIJALNE POLITIKE I MLADIH

BAŠKA VODA, 11.-13.05.2016

Primjer četvrti

U ovom mailu imam poruku i iz naslova bih trebao zaključiti da mi netko šalje neku fakturu. Ako nisam ništa kupovao u Hondarribiji, što bi me to trebalo natjerati da otvorim priloženu datoteku? Znatiželja? Glupost!

MINISTARSTVO SOCIJALNE POLITIKE I MLADIH

BAŠKA VODA, 11.-13.05.2016

Primjer peti

Kolegica Duška dobila je na korištenje ATM DEBIT karticu s fantastičnim pogodnostima. Samo da pošalje svoje podatke ... i da ih onda netko iskoristi za krađu identiteta.

MINISTARSTVO SOCIJALNE POLITIKE I MLADIH

BAŠKA VODA, 11.-13.05.2016

Primjer šesti

Ajme kako se srozao kriterij za izbor ravnatelja u našim ustanovama ☹
Kolegica Ceclija Tolo iz Doma Oklaj kaže
„Otputovao sam u Turska...”

MINISTARSTVO SOCIJALNE POLITIKE I MLADIH

BAŠKA VODA, 11.-13.05.2016

Budite oprezni

Nezgode koje su doživjeli naše kolege neka nam bude upozorenje. Onog trenutka kada nam zločudni softver napravi štetu – uništi nešto na čemu smo dugo radili ili nas zaduži na kreditnoj kartici – kasno je za kajanje i propitivanje

„Pa gdje mi je bio mozak?”

MINISTARSTVO SOCIJALNE POLITIKE I MLADIH

BAŠKA VODA, 11.-13.05.2016

BAKALAR NA BIJELO I NA CRNO

MINISTARSTVO SOCIJALNE POLITIKE I MLADIH

BAŠKA VODA, 11.-13.05.2016

Zašto mail od šefa završi u neželjenoj pošti?

- Bez obzira je li mu tamo mjesto ili nije – ovo mogu biti vrlo neugodne situacije
- Isto tako ljuti vas i to što neka vama neželjena pošta uredno nalazi put do vašeg poštanskog sandučića
- Ni med mejlovima ni pravice
- Blokiranje pojedinih mailova odrađuju različiti filteri te popisi (crne liste) pošiljatelja s čijih adresa je dolazilo mnogo neželjene pošte (i socskrb je znala biti na toj listi)

MINISTARSTVO SOCIJALNE POLITIKE I MLADIH

BAŠKA VODA, 11.-13.05.2016

Ako imamo rupe u zakonu, imamo ih i u inboxu

- Preko našeg Outlooka sami možemo zabraniti dolazak pošte od pošiljatelja (ili domena) kojima ne vjerujemo ili koji nam se ne sviđaju, ili poručiti Outlooku da od pošiljatelja (ili domena) slobodno svaki put može propustiti poštu
- U Outlook web Accessu: Mogućnosti – Blokiraj ili dopusti možete koristiti dvije liste „Sigurni pošiljatelji” i „Blokirani pošiljatelji”

MINISTARSTVO SOCIJALNE POLITIKE I MLADIH

BAŠKA VODA, 11.-13.05.2016

MINISTARSTVO SOCIJALNE POLITIKE I MLADIH

BAŠKA VODA, 11.-13.05.2016

ZUBATAC U ALU FOLIJI

MINISTARSTVO SOCIJALNE POLITIKE I MLADIH

BAŠKA VODA, 11.-13.05.2016

Zaštitite svoj posao

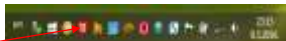
- Isto kao što će svaki dobar kuhar zaštititi svoje jelo da mu ne zagori, ili da se meso ne osuši ili da mlijeko ne iskipi, tako i mi moramo znati zaštititi svoj posao, svoje podatke i datoteke
- Nabavili smo vam antivirusni program BitDefender. Osim što on dežura da vam ne naiđe neki virus i napravi štetu, možete ga koristiti i da sami proverite stanje vaših datoteka, diskova, USB stikova

MINISTARSTVO SOCIJALNE POLITIKE I MLADIH

BAŠKA VODA, 11.-13.05.2016

Kako da znam da imam BitDefender?

- Pogledajte u donji desni kut vašeg monitora i trebali bi vidjeti nešto kao ovo:

Ovo je ikona koja potvrđuje da je BitDefender „u akciji“

- Ili ako na nekoj mapi ili disku pritisnete desnu tipku miša i u izborniku se pojavi:

Testirajmo USB stik ili mapu...

Testirajmo USB stik ili mapu...

Zaštitite svoj posao

- Isplati li se riskirati kada je testiranje/provjera tako brzo i jednostavno?
- A što na svom privatnom računalu na kojem nema BitDefendera?
- Instalirajte makar neki od besplatnih alata.
- Cheff Rafael toplo preporuča Sophos Home kojeg možete skinuti s adrese: <https://home.sophos.com/reg>
- Registrirajte se i besplatno koristite ovaj odličan alat

VELIKI T-BONE STEAK NA MALOM TANJURU

Gladne oči

- Sigurno ste se ne jednom našli u situaciji da trebate poslati veeeeeliku datoteku ali mail vam se vraća neobavljena posla
- Mnoge tvrtke ograničavaju veličinu datoteka koje žele primiti u svoj sandučić ili koje mogu poslati sa svog maila
- Nerijetko je to ograničenje od 2 MB ili 5 MB a vrlo su rijetki oni koji imaju ograničenja za veće datoteke
- Jedno od najkorištenijih rješenja u ovakvim situacijama je Jumbo mail

Jumbo mail

- Ako i ne znate adresu s koje ga možete poslati, znate da Google zna u koje god doba dana ili noći ga pitate

MINISTARSTVO SOCIJALNE POLITIKE I MLADIH

BAŠKA VODA, 11.-13.05.2016

Slanje Jumbo maila

Primateelj dobiva e-mail sa linkom za skidanje (download) datoteke koju ste poslali. Vrijeme i broj skidanja datoteke je ograničeno. Naravno, i veličina datoteke.

I vi ćete dobiti mail s obavijesti da je vaša datoteka poslana. Ako se predomislite, ili ste shvatili da kriva fotka ide krivoj osobi, još uvijek možete obrisati datoteku preko linka za brisanje. Naravno, ako primatelj nije bio brži...

Preuzimanje Jumbo maila

MINISTARSTVO SOCIJALNE POLITIKE I MLADIH

BAŠKA VODA, 11.-13.05.2016

ŠEĆERNI OBLACI

MINISTARSTVO SOCIJALNE POLITIKE I MLADIH

BAŠKA VODA, 11.-13.05.2016

Kud ja – tud i moje datoteke

- Često bi htjeli da vam neke posebno važne datoteke budu dostupne i kod kuće, i na poslu, i kada se nađete na kavi s prijateljima
- Memory stik... uh ne možemo ga priključiti na mobilni, ili ako mi ostane u drugoj jakni...
- Rješenje su servisi koji vam omogućavaju da na njih spremite vaše podatke
- Servisa je mnogo a svi oni dio prostora daju na besplatno korištenja, a ako trebate više prostora...

Jesu li moji podaci sigurni?

- I sada koristite tu tehnologiju (podaci u oblacima) kada se vaš pametni telefon sinkronizira ili kada radi rezervnu kopiju podataka
- I Gmail počiva na toj tehnologiji – svi vaši mailovi na Gmailu su u „oblaku“
- Sve kompanije koje se bave pohranom podataka u „oblaku“ imaju razvijene vrhunske sigurnosne sustave
- Najveće svjetske kompanije i državna uprava velikih zemalja godinama već svoje podatke imaju smještene u oblaku

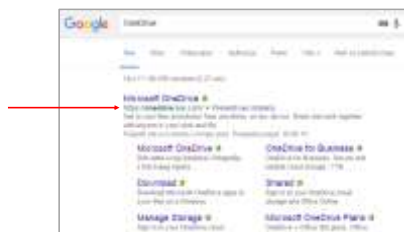
OneDrive i Dropbox

- I sada koristite tu tehnologiju (podaci u oblacima) kada se vaš pametni telefon sinkronizira ili kada radi rezervnu kopiju podataka
- I Gmail počiva na toj tehnologiji – svi vaši mailovi na Gmailu su u „oblaku“
- Sve kompanije koje se bave pohranom podataka u „oblaku“ imaju razvijene vrhunske sigurnosne sustave
- Dva najpoznatija servisa su Microsoftov OneDrive i Dropbox

OneDrive

- OneDrive korisnicima daje na raspolaganje 5 GB besplatnog prostora dok Dropbox samo 2 GB
- Ne mogu se pohranjivati izvršne datoteke što cijeli sustav štiti od zloćudnog softvera
- Potrebno se registrirati (prijaviti korisničko ime i lozinku)
- Na računalu formira se mapa OneDrive i ono što je u toj mapi stalno se sinkronizira s podacima u „oblaku“
- Dakle, u OneDrive oblaku je identična kopija onoga što se nalazi u mapi OneDrive na vašem računalu

OneDrive

OneDrive

OneDrive

MINISTARSTVO SOCIJALNE POLITIKE I MLADIH

BAŠKA VODA, 11-13.05.2016

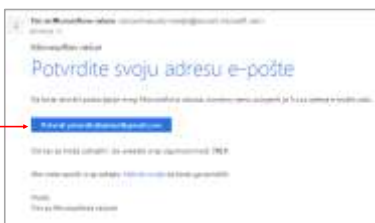
OneDrive

MINISTARSTVO SOCIJALNE POLITIKE I MLADIH

BAŠKA VODA, 11-13.05.2016

OneDrive

MINISTARSTVO SOCIJALNE POLITIKE I MLADIH

BAŠKA VODA, 11-13.05.2016

OneDrive

MINISTARSTVO SOCIJALNE POLITIKE I MLADIH

BAŠKA VODA, 11-13.05.2016

OneDrive

MINISTARSTVO SOCIJALNE POLITIKE I MLADIH

BAŠKA VODA, 11-13.05.2016

OneDrive

MINISTARSTVO SOCIJALNE POLITIKE I MLADIH

BAŠKA VODA, 11-13.05.2016

OneDrive

- OneDrive i drugi servisi za pohranu podataka u „oblaku“ idealan su način za priručni back-up naših datoteka do kojih nam je stalo
- Jedino o čemu treba voditi brigu je to da naše datoteke koje želimo kopirati u „oblak“ budu smještene u mapu „OneDrive“
- Sustav sam provjerava što ima novoga i ako uoči promjenu odmah radi sinkronizaciju

QUIZ

MINISTARSTVO SOCIJALNE POLITIKE I MLADIH

BAŠKA VODA, 11.-13.05.2016

Jedno od dva jajeta

Kako se zove dodatak za Chrome ili FireFox koji nam pomaže da prepoznamo potencijalno opasne web stranice?

Kratice (samo) zvuči kao jedna engleska upitna zamjenica.

MINISTARSTVO SOCIJALNE POLITIKE I MLADIH

BAŠKA VODA, 11.-13.05.2016

Aperitiv s nogu

Kako se zove test kojim možemo izmjeriti brzinu Interneta koju koristimo?

MINISTARSTVO SOCIJALNE POLITIKE I MLADIH

BAŠKA VODA, 11.-13.05.2016

Jednu obiteljsku pizzu molim

Kako se zove servis za slanje velikih datoteka putem maila?

MINISTARSTVO SOCIJALNE POLITIKE I MLADIH

BAŠKA VODA, 11.-13.05.2016

Smjesti me u oblak

Kako se zove barem jedan servis za spremanje datoteka u „oblak“? Taj nam servis omogućava da datoteke koje želim mogu imati gdje god se nalazio i bez obzira koristim li računalo, pametan telefon, tablet...

MINISTARSTVO SOCIJALNE POLITIKE I MLADIH

BAŠKA VODA, 11.-13.05.2016

ODGOVORI NA PITANJA

QUIZ

MINISTARSTVO SOCIJALNE POLITIKE I MLADIH

BAŠKA VODA, 11.-13.05.2016

MINISTARSTVO SOCIJALNE POLITIKE I MLADIH

BAŠKA VODA, 11.-13.05.2016

MINISTARSTVO SOCIJALNE POLITIKE I MLADIH

BAŠKA VODA, 11.-13.05.2016

MINISTARSTVO SOCIJALNE POLITIKE I MLADIH

BAŠKA VODA, 11.-13.05.2016

MINISTARSTVO SOCIJALNE POLITIKE I MLADIH

BAŠKA VODA, 11.-13.05.2016

MINISTARSTVO SOCIJALNE POLITIKE I MLADIH

BAŠKA VODA, 11.-13.05.2016

MINISTARSTVO SOCIJALNE POLITIKE I MLADIH

BAŠKA VODA, 11.-13.05.2016

MINISTARSTVO SOCIJALNE POLITIKE I MLADIH

BAŠKA VODA, 11.-13.05.2016

MINISTARSTVO SOCIJALNE POLITIKE I MLADIH

BAŠKA VODA, 11.-13.05.2016

MINISTARSTVO SOCIJALNE POLITIKE I MLADIH

BAŠKA VODA, 11.-13.05.2016

MINISTARSTVO SOCIJALNE POLITIKE I MLADIH

BAŠKA VODA, 11.-13.05.2016

Jedno od dva jajeta

Kako se zove dodatak za Chrome ili FireFox koji nam pomaže da prepoznamo potencijalno opasne web stranice?

Kratica (samo) zvuči kao jedna engleska upitna zamjenica.

WOT – Web Of Trust

Aperitiv s nogu

Kako se zove test kojim možemo izmjeriti brzinu Interneta koju koristimo?

SpeedTest

MINISTARSTVO SOCIJALNE POLITIKE I MLADIH

BAŠKA VODA, 11.-13.05.2016

MINISTARSTVO SOCIJALNE POLITIKE I MLADIH

BAŠKA VODA, 11.-13.05.2016

Jednu obiteljsku pizzu molim

Kako se zove servis za slanje velikih datoteka putem maila?

Jumbo mail

Smjesti me u oblak

Kako se zove barem jedan servis za spremanje datoteka u „oblak”? Taj nam servis omogućava da datoteke koje želim mogu imati gdje god se nalazio i bez obzira koristim li računalo, pametan telefon, tablet...

OneDrive, DropBox

MINISTARSTVO SOCIJALNE POLITIKE I MLADIH

BAŠKA VODA, 11.-13.05.2016

MINISTARSTVO SOCIJALNE POLITIKE I MLADIH

BAŠKA VODA, 11.-13.05.2016

